

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Τεύχος LXXXII, Δευτέρα 14 Δεκεμβρίου 2009.

Συντακτική Ομάδα:

**Ανδρονίκου Μαριέττα
Βλαστάρης Γιάννης
Ζυγά Ιωάννα
Καλογρίδης Γιάννης
Καρακατσάνη Φαίη
Κόκαλη Χριστίνα
Κούκη Αναστασία
Κούρου Ιφιγένεια
Μαυρίδου Δέσποινα
Ταγκαλάκη Ειρήνη**

Συντονιστής:

Δρ. Κωνσταντίνος Φίλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ✓ *Ρωσία- Ινδία: εμπέδωση της διμερούς συνεργασίας*
- ✓ *Επίσκεψη Lukashenko στη Ρωσία με αφορμή τη συμπλήρωση μιας δεκαετίας από την δημιουργία της Ένωσης Ρωσίας-Λευκορωσίας*
- ✓ *Προεδρικές εκλογές στη Ρουμανία: Αναζήτηση διεξόδου από την πολιτική και οικονομική κρίση*
- ✓ *Ενταξιακές διαπραγματεύσεις και οικονομικές εξελίξεις στην Τουρκία*
- ✓ *Ματιές στην Επικαιρότητα.*

Ρωσία- Ινδία: εμπέδωση της διμερούς συνεργασίας σε όλους τους τομείς

Επίσημη επίσκεψη στη Μόσχα πραγματοποίησε από τις 6 έως τις 9 Δεκεμβρίου ο Ινδός πρωθυπουργός, Manmohan Singh. Στόχος του ταξιδιού αυτού ήταν η σύσφιξη της συνεργασίας με τη Ρωσική Ομοσπονδία, η οποία χρονολογείται από το 1988 καθώς και την επέκτασή της και σε άλλους τομείς. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του ο Singh είχε επαφές τόσο με το Ρώσο πρόεδρο, Dmitri Medvedev, με τον οποίο μάλιστα συναντήθηκαν και σε ιδιωτικό επίπεδο, όσο και με τον πρωθυπουργό Vladimir Putin.

Στις επίσημες συνομιλίες που διεξήχθησαν στις 7 Δεκεμβρίου στο Κρεμλίνο, Medvedev και Singh υπογράμμισαν τη σημασία της συνεργασίας τους, κυρίως στον οικονομικό τομέα. Αν και το ύψος του διμερούς εμπορίου κατά τους πρώτους εννέα μήνες του τρέχοντος έτους έφθασε στα 5 δις δολάρια, Μόσχα και Νέο Δελχί έθεσαν ακόμη ψηλότερα τον πήχη για το 2010, προσδοκώντας τη διπλάσια αύξηση. Επιπλέον, ο Singh ζήτησε τη ρωσική σύμπραξη στην ανάπτυξη τομέων, όπως η φαρμακοβιομηχανία, η επεξεργασία διαμαντιών, αλλά και η βιοτεχνολογία και η ναυτοτεχνολογία, τις οποίες χαρακτήρισε ως επιστήμες του μέλλοντος.

Ο ενεργειακός τομέας, επίσης, βρέθηκε στο επίκεντρο των συνομιλιών, καθώς η Μόσχα έχει αναλάβει την κατασκευή του πυρηνικού αντιδραστήρα στην πόλη Kudankulam, τον οποίο θα παραδώσει εντός του επόμενου έτους, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα. Οι δύο ηγέτες συμφώνησαν στη δημιουργία και ενός δεύτερου πυρηνικού αντιδραστήρα στην ίδια περιοχή, αφ' όσον η κατασκευή του πρώτου ολοκληρωθεί εγκαίρως και επιτυχώς. Επιπρόσθετα, εγκαινιάστηκε η ευρύτερη συνεργασία τους στο ενεργειακό πεδίο, με τη Μόσχα να παρέχει την απαιτούμενη τεχνογνωσία και το Νέο Δελχί να αναλαμβάνει το καθήκον της εφαρμογής.

Τέλος, Medvedev και Singh υπέγραψαν συμφωνίες για την συνεργασία τους στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας. Συγκεκριμένα, πρόκειται για την από κοινού κατασκευή ελικοπτέρων, αρμάτων μάχης καθώς και μαχητικών αεροσκαφών πέμπτης γενιάς. Αξίζει να σημειωθεί πως η Ινδία έχει ζητήσει και λάβει άδεια για την κατασκευή των τανκς T-90 καθώς και για τους πυραύλους BrahMos.

Εκτίμηση

Είναι προφανές πως οι δύο χώρες επιθυμούν να χτίσουν μια συνεργασία ευρέως φάσματος βασισμένη στην αξιοπιστία. Η Ινδία αντιμετωπίζει τη Ρωσία ως στρατηγικό εταίρο, κυρίως λόγω της παρεχόμενης βοήθειά της στον ενεργειακό τομέα αλλά και εξαιτίας της γενικότερης οικονομικής τους συνεργασίας. Από την άλλη πλευρά, για τη Ρωσία η «συμμαχία» ενός κράτους της Ασίας, το οποίο μάλιστα διαθέτει και πυρηνικό οπλοστάσιο, είναι εξίσου σημαντική. Τα τελευταία χρόνια η «ανατολική» στροφή της ρωσικής πολιτικής είναι παραπάνω από εμφανής, καθώς η χώρα δεν επιθυμεί να περιοριστεί στις σχέσεις με την Ευρώπη και τη Δύση εν γένει, από τις οποίες η εμπειρία έχει δείξει ότι δεν μπορεί να έχει υψηλές προσδοκίες, αλλά προσπαθεί να κάνει «άνοιγμα» σε χώρες, όπως η Ινδία και η Κίνα, με ανεκμετάλλευτες δυνατότητες, διατηρώντας μάλιστα και τον πρώτο λόγο στις σχέσεις τους.

Επίσκεψη Lukashenko στη Ρωσία με αφορμή τη συμπλήρωση μιας δεκαετίας από την δημιουργία της Ένωσης Ρωσίας-Λευκορωσίας

Επίσημη επίσκεψη στην Ρωσία πραγματοποίησε την Πέμπτη 10 Δεκεμβρίου ο Πρόεδρος της Λευκορωσίας, Alexander Lukashenko, με αφορμή τη συμπλήρωση 10 ετών από τη δημιουργία της Ένωσης Ρωσίας- Λευκορωσίας και την συνεδρίαση του Ανωτάτου Κρατικού Συμβουλίου της. «Δεν αποτελεί ουτοπία η Ένωση, αλλά ένα πραγματικό και ανεπτυγμένο μόρφωμα που προωθεί την ολοκλήρωση στον μετασοβιετικό χώρο» τόνισε ο Lukashenko, ενώ ο Ρώσος ομόλογός του, Dmitri Medvedev, κάνοντας τον δικό του απολογισμό, υπογράμμισε πως υπήρξαν τομείς στους οποίους καταγράφηκε σημαντική πρόοδος αλλά και τομείς στους οποίους δεν έγινε τίποτα», εκφράζοντας παράλληλα την πεποίθησή του για την πρόοδο που αναμένεται να σημειωθεί μελλοντικά δεδομένου ότι «η ίδια η Συνθήκη αντικατοπτρίζει την επιθυμία και των δύο χωρών για ολοκλήρωση». Πράγματι, ορισμένες μείζονες σημασίας προβλέψεις της Συνθήκης δεν υλοποιήθηκαν, όπως για παράδειγμα η δημιουργία ενιαίου νομίσματος, η κοινή υπηκοότητα για τους πολίτες των δύο χωρών και η εναρμόνιση της νομοθεσίας τους.

Στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης συμπεριλήφθηκαν μεταξύ άλλων ενεργειακά ζητήματα, το διμερές εμπόριο και η πορεία των προσπαθειών στις οποίες έχουν προβεί Ρωσία και Λευκορωσία μέχρι στιγμής για την προώθηση του ενοποιητικού μορφώματος το οποίο έχουν εγκαθιδρύσει. Αναλυτικότερα, στον τομέα της ενέργειας συμφωνήθηκε οι τιμές για τα ενεργειακά προϊόντα με τα οποία η Ρωσία προμηθεύει την Λευκορωσία να «παγώσουν» για το 2010 στα επίπεδα του τρέχοντος έτους, στα πλαίσια των υποστηρικτικών προς την οικονομία της Λευκορωσίας πολιτικών που ακολουθεί η Ρωσία. Σημειώνεται ότι ο πρωθυπουργός της Ρωσίας, Vladimir Putin, δήλωσε την προηγούμενη εβδομάδα ότι «αυτή η μείωση των ενεργειακών τιμών θα πρέπει να συμβαδίζει με την ένταξη του Μινσκ στην Ένωση του με την Μόσχα».

Αναφορικά με την πρόοδο των συνομιλιών στον οικονομικό τομέα, θα πρέπει να αναφερθεί πως οι δύο εταίροι στην κοινή δήλωση τους μετά το πέρας της συνεδρίασης, στην οποία μάλιστα τονίζεται η στρατηγική φύση των διμερών τους σχέσεων, εξέφρασαν την επιθυμία τους για την «περαιτέρω ενίσχυση των οικονομικών θεμελίων της Ένωσης» και δεσμεύθηκαν να ενθαρρύνουν τις κοινές τους επενδύσεις. Υπενθυμίζεται ότι τον προηγούμενο μήνα κατά την διάρκεια της επίσημης επίσκεψης του Dmitri Medvedev στο Μινσκ στα πλαίσια συνεδρίασης της Ευρω- Ασιατικής Οικονομικής Κοινότητας, η Ρωσία, το Καζακστάν και η Λευκορωσία υπέγραψαν μια σειρά συμφωνιών για την δημιουργία τελωνειακής ένωσης, η οποία θα αποτελέσει το πρώτο βήμα για την δημιουργία ενιαίου οικονομικού χώρου.

Επιπρόσθετα, Ρωσία και Λευκορωσία υπέγραψαν Συνθήκη για τη Συνεργασία Επί Στρατιωτικών και Τεχνικών Ζητημάτων, ωστόσο δεν υπήρξε πρόοδος στις συνομιλίες αναφορικά με τον κοινό εναέριο χώρο, η δημιουργία του οποίου προβλέπεται από την Συνθήκη για την Ίδρυση της Ένωσης Ρωσίας- Λευκορωσίας. Αιχμή του δόρατος αποτέλεσε η άρνηση της τελευταίας να αγοράσει τα απαιτούμενα συστήματα από την Ρωσία στις τιμές που έχει καθορίσει.

Σημειώνεται ότι στην ατζέντα της επόμενης συνεδρίασης του Ανωτάτου Κρατικού Συμβουλίου της Ένωσης Ρωσίας- Λευκορωσίας, η οποία είναι προγραμματισμένη να λάβει χώρα στο Μινσκ τον Ιούλιο του 2010, συμφωνήθηκε να συμπεριληφθούν η συζήτηση για το Σύνταγμα της Ένωσης και για τη δημιουργία κοινού νομίσματος. Μέχρι τότε, υπάρχει η ανάγκη «να συνεχιστεί η εποικοδομητική, πραγματική δουλειά σε όλες τις πτυχές των διμερών σχέσεων Ρωσίας και Λευκορωσίας», όπως χαρακτηριστικά δήλωσε ο Dmitri Medvedev.

Εκτίμηση

Η επιτυχία της Ένωσης Ρωσίας-Λευκορωσίας που οι δύο χώρες προωθούν ως μια μορφή ολοκλήρωσης μεταξύ τους είναι αμφίβολη. Ήδη, ενώ αρχικά στόχος των δύο εταίρων ήταν η πολιτική, οικονομική και κοινωνική ολοκλήρωση, σήμερα οι στόχοι του εγχειρήματος αυτού περιορίζονται στον οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό τομέα. Πρωταρχικά, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της Ένωσης Ρωσίας-Λευκορωσίας είναι η ύπαρξη πολιτικής θέλησης από μέρους και των δύο εταίρων. Ωστόσο, φαίνεται πως κάθε μία από τις δύο χώρες χρησιμοποιεί την Ένωση ως μέσο εξυπηρέτησης των δικών της και όχι των κοινών συμφερόντων. Η Λευκορωσία απολαμβάνει στο έπακρο την οικονομική στήριξη της Ρωσίας από την οποία έχει δανεισθεί από το 2007 μέχρι και σήμερα κάτι παραπάνω από 3,5 δις δολάρια. Επιπρόσθετα, η Ρωσία θα συμβάλλει στον κοινό προϋπολογισμό για το 2010 σε ποσοστό της τάξης του 65%. Το αντάλλαγμα το οποίο πιθανότατα θα ζητήσει η Ρωσία για την «αδελφική» της υποστήριξη είναι η αναγνώριση από τη Λευκορωσία των δύο αποσχισθεισών από την Γεωργία δημοκρατιών, της Αμπχαζίας και Νότιας Οσσετίας. Το ζήτημα είναι τι μέλλει γενέσθαι με την Ένωση, δεδομένου ότι η Λευκορωσία δεν φαίνεται να είναι πρόθυμη να προβεί σε μια τέτοια κίνηση, καθώς αυτή θα οδηγούσε σε περαιτέρω απομόνωση του καθεστώτος Lukashenko από την Δύση. Ο δεύτερος παράγοντας που πρέπει να σταθμιστεί είναι το γεγονός ότι ο Lukashenko έχει αποδείξει στο παρελθόν με τις ενέργειές του ότι δεν είναι ο πλέον αξιόπιστος συνομιλητής για την Ρωσία. Μάλιστα, μόλις την προηγούμενη εβδομάδα δήλωσε ότι θα επιχειρήσει να βελτιώσει τις σχέσεις της χώρας του με την Ευρώπη αλλά και την Ουκρανία και ενδέχεται οι προθέσεις του αυτές να σταθούν εμπόδιο στις επιδιώξεις της Ρωσίας, η οποία μάλλον θέλει να χρησιμοποιήσει την Ένωση Ρωσίας-Λευκορωσίας για να αντισταθμίσει τις μέχρι σήμερα φιλοδυτικές επιδιώξεις της Ουκρανίας.

Προεδρικές εκλογές στη Ρουμανία: Αναζήτηση διεξόδου από την πολιτική και οικονομική κρίση

Σε πολιτικό «θρίλερ» για γερά νεύρα εξελίχθηκε η εκλογική αναμέτρηση για την ανάδειξη νέου προέδρου στη Ρουμανία, η πρώτη μετά την είσοδο της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση τον Ιανουάριο του 2007. Πράγματι, το κλίμα αναταραχής και προβληματισμού που έχει δημιουργηθεί στη χώρα από τη συνεχιζόμενη οικονομική δυσπραγία, αλλά και από την έντονη κρίση του πολιτικού συστήματος, δεν άφησε περιθώρια για διεξαγωγή των εκλογών μέσα σε πανηγυρικό κλίμα. Σε μια από τις πλέον αμφίρροπες προεδρικές εκλογές των τελευταίων ετών, ο νυν πρόεδρος, Traian Băsescu (Δημοκρατικό-Φιλελεύθερο κόμμα), κατάφερε τελικά να επικρατήσει εκ νέου και να ανανεώσει τη θητεία του, αφήνοντας τον κυριότερο αντίπαλό του, Mircea

Geoană (Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα), στη δεύτερη θέση, αλλά και τη χώρα «τραυματισμένη» από την οξύτατη πόλωση.

Η προεκλογική εκστρατεία διεξήχθη μέσα σε ατμόσφαιρα εντονότατης αντιπαράθεσης. Επισημαίνεται πως οξεία πολιτική κρίση μαίνεται στη χώρα από τον Οκτώβριο, οπότε και κατέρρευσε η κυβέρνηση συνασπισμού ανάμεσα στο Δημοκρατικό-Φιλελεύθερο (PD-L) και το Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα (PSD). Η άβολη κοινοβουλευτική «συγκατοίκηση» των δύο μεγαλύτερων πολιτικών φορέων της χώρας υπήρξε αποτέλεσμα ανάγκης, καθώς στις βουλευτικές εκλογές του περασμένου Δεκεμβρίου κανένα από τα δύο κόμματα δεν κατάφερε να κατακτήσει την πλειοψηφία. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η σύμπληξη αυτής της τεχνητής κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας είχε σαν στόχο τον παραμερισμό των διαφορών και την αντιμετώπιση της κρίσης που μαστίζει τη χώρα, οι εσωτερικοί τριγμοί οδήγησαν τελικά στην πτώση της κυβέρνησης. Η αρχή έγινε την 1^η Οκτωβρίου, όταν ο σοσιαλδημοκράτης υπουργός Εσωτερικών, Dan Nica, αποπέμφθηκε από τον πρωθυπουργό, Emil Boc, –για σχόλια τα οποία έκανε αναφορικά με το ενδεχόμενο νοθείας (από την πλευρά του Basescu) στις προεδρικές εκλογές– γεγονός που μερικές ημέρες αργότερα προκάλεσε την άρση της εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση Boc από το Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα. Έκτοτε, στο τιμόνι της χώρας βρίσκεται υπηρεσιακή κυβέρνηση μειοψηφίας.

Επίσης, αντικείμενο της προεκλογικής αντιπαράθεσης αποτέλεσε το μείζον ζήτημα της οικονομικής καθίζησης της χώρας. Πράγματι, παρά τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες, το ρουμανικό ΑΕΠ αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 8% για το 2009, ενώ σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Διεθνούς Διαφάνειας (Transparency International) η διαφθορά στον δημόσιο βίο της χώρας έχει προσλάβει ενδημικές διαστάσεις και η Ρουμανία κατατάσσεται –μαζί με τη Βουλγαρία, αλλά και την Ελλάδα– στις χώρες της ΕΕ με τον μεγαλύτερο δείκτη διαφθοράς. Ωστόσο, το πλέον σημαντικό ζήτημα αυτή την περίοδο είναι αναμφίβολα η καταβολή των δόσεων του πακέτου οικονομικής βοήθειας, ύψους 20 δις ευρώ, που έχουν προσφέρει στο Βουκουρέστι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Παγκόσμια Τράπεζα και η ΕΕ, η οποία, όμως, έχει σταματήσει λόγω της κυβερνητικής αστάθειας.

Πάνω σε αυτό το σύνθετο πλέγμα προβλημάτων προσπάθησαν να τοποθετηθούν οι υποψήφιοι πρόεδροι και να προτείνουν λύσεις για την έξοδο της χώρας από την πολύπλευρη κρίση. Ο Basescu, καταρχήν, προσπάθησε να παρουσιαστεί ως ο «άνθρωπος του λαού» που βρίσκεται συνεχώς αντιμέτωπος με τη «διεφθαρμένη πολιτική ελίτ», δηλαδή με το κατεστημένο που πρόσκειται στους Σοσιαλδημοκράτες και το οποίο αποτελεί τη μεταλλαγμένη συνέχεια του κατεστημένου της κομμουνιστικής περιόδου. Συγκεκριμένα, κατεύθυνε τα βέλη του εναντίον των αντιπολιτευόμενων ΜΜΕ και των «μεγιστάνων» που τα ελέγχουν, καθώς και εναντίον του κοινοβουλίου, το οποίο συστηματικά μπλοκάρει πολλές από τις πρωτοβουλίες του. Εν προκειμένω μάλιστα, ο Ρουμάνος πρόεδρος εισηγήθηκε την διενέργεια δημοψηφίσματος αναφορικά με μεταρρυθμίσεις στη δομή και τη λειτουργία του κοινοβουλίου (μείωση του αριθμού των βουλευτών από 471 σε 300 και κατάργηση της Γερουσίας) και το οποίο έλαβε χώρα ταυτόχρονα με τον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών στις 22 Νοεμβρίου.

Από την άλλη πλευρά, ο υποψήφιος των Σοσιαλδημοκρατών και πρόεδρος του κοινοβουλίου, M. Geoană, προσπάθησε να παρουσιάσει τον πρόεδρο Basescu ως

μέρος και όχι ως αντίπαλό του κατεστημένου και παράλληλα να εκμεταλλευτεί τη φθορά της εξουσίας που ο τελευταίος έχει υποστεί. Αναφορικά με το φλέγον ζήτημα της οικονομίας, ο Geoană υποσχέθηκε την αναθέρμανσή της μέσω της προσέλκυσης επενδύσεων και της προσφοράς κινήτρων στις επιχειρήσεις για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Επίσης, υποσχέθηκε την υιοθέτηση πολιτικής για απόκτηση στέγης από μεγάλα τμήματα του πληθυσμού.

Δεδομένης της πόλωσης και της οξύτητας του προεκλογικού κλίματος, η διαδικασία χαρακτηρίστηκε από αμφισβητήσεις, ενώ το αποτέλεσμα υπήρξε οριακό. Οι προεδρικές εκλογές διεξήχθησαν σε δύο γύρους. Ο πρώτος που έλαβε χώρα στις 22 Νοεμβρίου ανέδειξε στην πρώτη θέση τον Băsescu με ποσοστό 32,44% και στη δεύτερη τον Geoană με 31,15%. Τρίτος ήρθε ο υποψήφιος του Εθνικού-Φιλελεύθερου κόμματος (PNL), Crin Antonescu, με ποσοστό 20,02%. Οι υπόλοιποι εννέα υποψήφιοι συγκέντρωσαν μονοψήφια ποσοστά, ενώ μεταξύ αυτών τις καλύτερες επιδόσεις σημείωσαν οι υποψήφιοι του εθνικιστικού κόμματος της Μεγάλης Ρουμανίας (PRM) και του μειονοτικού κόμματος της Δημοκρατικής Ένωσης των Ούγγρων στη Ρουμανία (UDMR). Δεδομένης της ισοδυναμίας των ποσοστών τους οι δύο πρώτοι υποψήφιοι έσπευσαν να ανακηρυχθούν νικητές και παράλληλα να εξασφαλίσουν την υποστήριξη του τρίτου για τον καθοριστικό δεύτερο γύρο. Τελικά, παρά το γεγονός ότι ο Geoană εξασφάλισε τελικά την υποστήριξη του Antonescu, αλλά και του υποψηφίου του μειονοτικού κόμματος των Ούγγρων, ήταν ο Băsescu που κατάφερε να τερματίσει πρώτος, με βραχεία κεφαλή, στον δεύτερο γύρο που διεξήχθη στις 6 Δεκεμβρίου, συγκεντρώνοντας ποσοστό 50,33% (3.153.640 ψήφοι), έναντι ποσοστού 49,66% (3.027.838 ψήφοι) του Geoană.

Ωστόσο, το εκλογικό «ντέρμπι» δεν έληξε με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, καθώς οι Σοσιαλδημοκράτες έκαναν λόγο για εκτεταμένα φαινόμενα νοθείας των εκλογικών αποτελεσμάτων προς όφελος του προέδρου Băsescu και στις 8 Δεκεμβρίου προσέφυγαν στο Συνταγματικό Δικαστήριο ζητώντας επανακαταμέτρηση των ψήφων. Τελικά, στις 11 Δεκεμβρίου το Συνταγματικό Δικαστήριο αποφάσισε την εκ νέου καταμέτρηση του αριθμού των άκυρων ψηφοδελτίων, χωρίς όμως, όπως αναφέρουν δημοσιεύματα του ρουμανικού τύπου, να προκύπτει δραματική αλλαγή στο εκλογικό αποτέλεσμα. Φαίνεται, πως η «εποχή Băsescu» δεν έχει ακόμη τελειώσει για τη Ρουμανία.

Εκτίμηση

Η Ρουμανία αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα χώρας της ανατολικής Ευρώπης, όπου οι συνέπειες της διεθνούς οικονομικής κρίσης έρχονται να προστεθούν στις χρόνιες εγχώριες αδυναμίες της ενδημικής διαφθοράς, της αναιμικής παραγωγικής βάσης και του ασταθούς πολιτικού συστήματος. Αναφορικά με το τελευταίο χαρακτηριστικό, μάλιστα, φαίνεται πως παρά το γεγονός ότι η συγκεκριμένη χώρα σε λίγες ημέρες συμπληρώνει δύο χρόνια ως πλήρες μέλος της ΕΕ, η «ατζέντα» των πολιτικών δυνάμεων στο εσωτερικό, καθώς και οι διαχωριστικές γραμμές ανάμεσά τους εξακολουθούν να καθορίζονται με βάση το παρελθόν. Πράγματι, ο Traian Băsescu αναδείχθηκε πρόεδρος της χώρας δύο φορές παίρνοντας αποστάσεις από το κατεστημένο που ανάγει τις ρίζες του στο κομμουνιστικό παρελθόν της χώρας, ωστόσο δεν παύει να αποτελεί και ο ίδιος μέρος της ελίτ που καταγγέλλει. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ο πρόεδρος Băsescu αναμένεται να βρεθεί πολύ σύντομα αντιμέτωπος με

σωρεία διλημάτων. Η συνέχιση της καταβολής της οικονομικής βοήθειας από τη Δύση θα απαιτήσει όχι μόνο συμβιβασμούς με τους πολιτικούς του αντιπάλους για τον σχηματισμό βιώσιμων κυβερνητικών σχημάτων, αλλά και τη λήψη σκληρών δημοσιονομικών αποφάσεων που μοιραία θα πλήξουν τα ασθενέστερα στρώματα της ρουμανικής κοινωνίας. Το ρουμανικό πολιτικό σύστημα και προσωπικά ο πρόεδρος της χώρας θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τις πιέσεις που θα προκαλέσουν οι αντιδράσεις των πολιτών που θα κληθούν να καταβάλουν το κόστος των μεταρρυθμίσεων

Ενταξιακές διαπραγματεύσεις και οικονομικές εξελίξεις στην Τουρκία

«Ελάχιστη πρόοδος» ήταν για ακόμα μια φορά η φράση κλειδί αναφορικά με τις αναγκαίες πολιτικές και συνταγματικές μεταρρυθμίσεις που έπρεπε να είχε ακολουθήσει η Τουρκία για την προσχώρηση της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό ήταν το συμπέρασμα της έκθεσης του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, που συνήλθε στις αρχές της εβδομάδας, ως προς την αξιολόγηση της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας και αυτό επιβεβαιώθηκε και από τη Σύνοδο Κορυφής των «27» στις Βρυξέλλες. Το βάρος έπεσε και πάλι στη μη εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Άγκυρας που ισοδυναμεί με μη αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σε αυτό βασίστηκε και το πάγωμα οκτώ διαπραγματευτικών κεφαλαίων σχετικών με την ενταξιακή πορεία της χώρας, γεγονός που χαρακτηρίστηκε ως «ατυχές» από την Άγκυρα.

Πιο συγκεκριμένα, η τουρκική κυβέρνηση σε μια προσπάθεια υποβάθμισης των αρνητικών συμπερασμάτων της ετήσιας έκθεσης έδωσε μεγαλύτερη βαρύτητα στα θετικά της σημεία και τόνισε ότι «δεν είναι δίκαιο να διατυπώνονται νέα αιτήματα προς την Τουρκία και ειδικά για το πρόσθετο πρωτόκολλο, αφού δεν εφαρμόστηκε ποτέ η απόφαση που είχε λάβει το Συμβούλιο της ΕΕ στις 26/4/2004 σχετικά με την κατάργηση της απομόνωσης της ΤΔΒΚ». Επιπλέον, και ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τόνισε στην έκθεση της την ανάγκη για προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτήτων καθώς και για την ελευθερία της έκφρασης, το Συνταγματικό Δικαστήριο έθεσε εκτός νόμου το κουρδικό Κόμμα για μια Δημοκρατική Κοινωνία (DTP), κρίνοντάς το ένοχο για διασυνδέσεις με αντάρτες του PKK. Παράλληλα, το Τουρκικό Εφετείο απεφάνθη την περασμένη εβδομάδα ότι οποιοσδήποτε μπορεί να διεκδικήσει αποζημιώσεις από τον τούρκο συγγραφέα νομπελίστα, Oghan Pamuk, για «εμπρηστικά» σχόλιά του σχετικά με τη γενοκτονία των Αρμενίων.

Καλύτερη είναι η εικόνα όσον αφορά στην οικονομική πολιτική της χώρας. Σύμφωνα με δηλώσεις του υπουργού Οικονομικών, Mehmet Simsek, το έλλειμμα του προϋπολογισμού της Τουρκίας αυτό το έτος ενδεχομένως να είναι κάτω από τα 60 δις δολάρια, μικρότερο από τις αρχικές προβλέψεις, γεγονός που θα ενισχύσει την οικονομική ανάκαμψη για το 2010. Επιπρόσθετα, ο Fitch Ratings, ένας από τους βασικότερους αξιολογητικούς οίκους παγκοσμίως, αναβάθμισε κατά δυο βαθμίδες την πιστοληπτική ικανότητα της Τουρκίας, επισημαίνοντας ότι η παγκόσμια οικονομική κρίση, παρόλο που οδήγησε σε βαθιά κρίση τη χώρα, εντούτοις δεν προκάλεσε εσωτερικά χρηματοοικονομικά προβλήματα. Στην έκθεση του οίκου επισημαίνεται ότι ο τραπεζικός κλάδος της χώρας είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένος και σε αντίθεση με προηγούμενες περιόδους κρίσεων "η Τουρκία κατάφερε να εφαρμόσει αντικυκλικές δημοσιονομικές και νομισματικές πολιτικές χωρίς να

προκαλέσει κρίση των συναλλαγματικών ισοτιμιών». Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως για πρώτη φορά στη σύγχρονη ιστορία της η Τουρκία κατάφερε να μειώσει τα επιτόκια σε μονοψήφια επίπεδα και η κυβέρνηση δεν θα χρειαστεί να συζητήσει και πάλι το περίφημο πλέον δάνειο από Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για το οποίο γίνεται λόγος από τον Ιανουάριο ή να διαθέσει στήριξη στον τραπεζικό τομέα της.

Εκτίμηση

Η επίλυση του κυπριακού ζητήματος καθώς και η συμμόρφωση της Τουρκίας με τις ανειλημμένες της υποχρεώσεις προς τη Λευκωσία έχουν γίνει πλέον συνώνυμο της ενταξιακής της πορείας στην Ε.Ε. Η Ευρώπη δείχνει ξεκάθαρα την απροθυμία της να θεωρήσει το κυπριακό ένα απλά «τεχνικό πρόβλημα» με αποτέλεσμα η Τουρκία να πιέζεται να εγκαταλείψει την αλαζονική της στάση, δεδομένου ότι έχει χάσει τη σθεναρή υποστήριξη των ΗΠΑ. Χαρακτηριστικό είναι πως στην τελευταία συνάντηση του Erdogan με τον Αμερικανό πρόεδρο Obama, ο τελευταίος ενημέρωσε πως υπάρχει «διαφορά προτεραιοτήτων στην ατζέντα». Ωστόσο, οι συνεχείς παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και οι ελλείψεις προσπάθειες για την προστασία των μειονοτήτων στην Τουρκία επιβεβαιώνουν την απροθυμία της χώρας να συμβιβαστεί με τα ευρωπαϊκά δεδομένα και την επιθυμία της να διατηρήσει μια «ειδική» σχέση με τη Δύση που της επιτρέπει να απολαμβάνει κάποια προνόμια χωρίς να επωμίζεται τις υποχρεώσεις. Όσον αφορά στον οικονομικό τομέα, η Τουρκία φαίνεται πως καταφέρνει να πείσει την Διεθνή Κοινότητα πως μπορεί να αντιμετωπίσει την κρίση με δικούς της πόρους. Παρά τις δυσοίωνες προβλέψεις και τα αρνητικά αποτελέσματα στον τομέα της βιομηχανίας, της αυτοκινητοβιομηχανίας και της ανεργίας πριν λίγους μήνες, οι σημερινοί δείκτες δείχνουν πως η Τουρκία θα καταφέρει να αντιμετωπίσει την κρίση χωρίς να καταφύγει τελικά στον «δανειστή εσχάτου ανάγκης». Πράγματι, παρά τους μήνες διαπραγματεύσεων, η Τουρκία δεν κατάφερε να πετύχει μια συμφέρουσα συμφωνία με το ΔΝΤ λόγω των πολιτικών ζητημάτων που θέτει ως προϋπόθεση το τελευταίο για τη χορήγηση δανείου. Βέβαια όσο και αν τα πρόσφατα νέα είναι θετικά για την Τουρκία το πλήγμα που δημιούργησε η παγκόσμια οικονομική κρίση ήταν ιδιαίτερα βαρύ για μια τόσο εύθραυστη οικονομία όσο ήταν και είναι η τουρκική. Γι' αυτό και ο δρόμος για την έξοδο παραμένει μακρύς και δύσβατος με πλειάδα μεταρρυθμίσεων που θα πρέπει να γίνουν σε όλους τους τομείς, οικονομικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς.

Ματιές στην επικαιρότητα

Πολιτική

- **«Η Ουκρανία δεν θα αναγνωρίσει την ανεξαρτησία της Αμπχαζίας και της Νότιας Οσετίας».** Η πρωθυπουργός της χώρας, Yulia Timoshenko, σε συνέντευξή της στην ουκρανική τηλεόραση, στις 11 Δεκεμβρίου, δήλωσε ότι η κυβέρνησή της δεν θα προβεί σε καμία περίπτωση σε αναγνώριση της απόσχισης των δύο περιοχών που η Ουκρανία αντιμετωπίζει ως μέρος της Γεωργίας, καθώς και η ίδια η χώρα έχει πληγεί κατά καιρούς από την καταπάτηση της εδαφικής κυριαρχίας της και αντιμετωπίζει με ιδιαίτερη ευαισθησία το εν λόγω ζήτημα.

- **Ο πόλεμος μεταξύ Αζερμπαϊτζάν και Αρμενίας θα είναι αναπόφευκτος**, αν οι δύο πλευρές δεν βρουν μια αποδεκτή για το πρώτο λύση σχετικά με το ζήτημα του Ναγκόρνο-Καραμπάχ, τόνισε ο υπουργός αμύνης της χώρας, Safar Abiyev. Επιπλέον, ο Abiyev δήλωσε σε συνέντευξή του πως αν οι διαπραγματεύσεις για τη διαμάχη του Ναγκόρνο-Καραμπάχ αποτύχουν να προστατεύσουν την εδαφική ακεραιότητα της χώρας, το Μπακού είναι διατεθειμένο να χρησιμοποιήσει στρατιωτικά μέσα για να προστατεύσει την ενότητα της χώρας.
- **Παρά το γεγονός πως η Γεωργία έχει χαρακτηρίσει παράνομη την εκλογική διαδικασία στην Αμπχαζία, με την υποστήριξη της Μόσχας, διεξήχθησαν στις 12 Δεκεμβρίου οι εκλογές για την ανάδειξη προέδρου στην περιοχή.** Με το συντριπτικό ποσοστό του 59,4% έναντι 15,4% του αντιπάλου του, νικητής αναδείχθηκε ο απερχόμενος πρόεδρος Sergei Bagapsh, ο οποίος χαίρει της ρωσικής υποστήριξης. Η Μόσχα ουσιαστικά ασκεί κυρίαρχη επιρροή στη μικρή αποσχισθείσα επαρχία της Γεωργίας. Στην πλειοψηφία τους, οι κάτοικοι χρησιμοποιούν το ρούβλι για τις συναλλαγές τους και μιλούν ρωσικά, ενώ πολλές φορές διαθέτουν και ρωσικά διαβατήρια, ώστε να ταξιδεύουν ευκολότερα στο εξωτερικό. Είναι, βέβαια, περιττό να αναφερθεί πως ο κυριότερος – και σχεδόν μοναδικός – οικονομικός εταίρος της Αμπχαζίας στο εξωτερικό είναι και πάλι η Ρωσία. Ας σημειωθεί ότι οι εκλογές αυτές είναι οι πρώτες μετά τον πόλεμο του 2008 μεταξύ Ρωσίας και Γεωργίας.
- Έχοντας ως βασικό στόχο την **αντικατάσταση της συμφωνίας START-1** του 1991, οι κυβερνήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ρωσίας εργάζονται πυρετωδώς για την σύναψη μίας νέας συμφωνίας μείωσης των πυρηνικών όπλων αλλά και αύξησης της συνεργασίας μεταξύ των δύο. Εκτιμάται μάλιστα, ότι η αντικατάσταση της Συνθήκης Μείωσης των Στρατηγικών Όπλων, θα βοηθήσει και στην αποκατάσταση σε μεγάλο βαθμό των διμερών σχέσεων των δύο πλευρών.
- **Υποστήριξη για την αναγνώριση της από το Συμβούλιο Ασφαλείας αναζήτησε η Παλαιστίνη από τη Ρωσία.** Μετά από σχετική, «αναγνωριστική» επίσκεψή του στη Μόσχα στις 10 Δεκεμβρίου, ο υπουργός εξωτερικών της Παλαιστίνης, Riad al-Maliki άφησε να εννοηθεί πως οι συνομιλίες προχωρούν ευνοϊκά, ενώ ανακοίνωσε και την επίσκεψη του προέδρου Mahmud Abbas τον Ιανουάριο. Η θετική αυτή στάση της Ρωσίας δεν είναι κάτι το καινούργιο, καθώς ήδη από τον καιρό της Σοβιετικής Ένωσης, που ήταν η πρώτη που αναγνώρισε το κράτος της Παλαιστίνης το 1988, η θέση αυτή παρέμενε σταθερή. Παράλληλα όμως, η Μόσχα καταφέρνει να διατηρεί καλές σχέσεις και με το Ισραήλ. Όταν και εάν λάβει χώρα στη Μόσχα το συνέδριο ειρήνης που επιδιώκει ο Medvedev από την αρχή του 2009, θεωρείται πως η εξισορρόπηση αυτή που έχει επιτύχει η Ρωσία θα φανεί εξαιρετικά χρήσιμη. Το πρόβλημα στη συγκεκριμένη περίπτωση εντοπίζεται στο ότι οι λεπτοί χειρισμοί που επιτρέπουν στην Ρωσία να ισορροπεί αυτή την αντιφατική κατάσταση δεν θα φανούν πολύ χρήσιμοι στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, καθώς εκεί η Ρωσία εμφανίζεται εξίσου

ανίσχυρη με τα περισσότερα μέλη της διεθνούς κοινότητας να επηρεάσει κάποιο από τα δύο μέρη.

- Παρουσία ξένων παρατηρητών και περίπου 4.000 αστυνομικών **διεξήχθη στις 13 Δεκεμβρίου ο δεύτερος γύρος των τοπικών εκλογών στο Κόσσοβο**. Περίπου ένα εκατομμύριο ψηφοφόροι κλήθηκαν στις κάλπες για αυτόν τον γύρο με στόχο την ανάδειξη δημάρχων σε συνολικά 21 δήμους. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτές οι εκλογές είναι οι πρώτες μετά την μονομερή κήρυξη της ανεξαρτησίας του Κόσσοβου την 17^η Φεβρουαρίου 2008.
- **Ο Ουκρανός υπουργός εξωτερικών, Pyotr Poroshenko, μετέβη στις 10 Δεκεμβρίου στην Ουάσινγκτον με στόχο τη διεξαγωγή συνομιλιών με την Αμερικανίδα ομόλογό του, Hilary Clinton**. Κατά τη διάρκεια των επαφών των δύο πλευρών, η Clinton εξέφρασε για ακόμη μια φορά την υποστήριξη των ΗΠΑ στις ουκρανικές προσδοκίες για ένταξη τόσο στο ΝΑΤΟ όσο και στην ΕΕ.

Άμυνα και Ασφάλεια

- **Η τελευταία δοκιμή εκτόξευσης του διηπειρωτικού βαλλιστικού πυραύλου Bulava που έλαβε χώρα στις 9 Δεκεμβρίου στη Λευκή Θάλασσα υπήρξε ανεπιτυχής, σύμφωνα με ανακοίνωση του ρωσικού υπουργείου Άμυνας** στις 10 Δεκεμβρίου. Η συγκεκριμένη δοκιμή είναι η έβδομη κατά σειρά αποτυχημένη και φαίνεται πως ο Bulava εξακολουθεί να αποτελεί «πονοκέφαλο» για τη ρωσική αμυντική βιομηχανία. Όπως αναφέρθηκε στην ανακοίνωση του υπουργείου, τα δύο πρώτα στάδια εκτόξευσης του πυραύλου λειτουργούν ικανοποιητικά, ενώ το μηχανικό πρόβλημα εντοπίζεται στο τρίτο. Επισημαίνεται πως η ανάπτυξη των συγκεκριμένων πυραύλων κρίνεται από τη ρωσική πλευρά αναγκαία για την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των στρατηγικών της δυνάμεων.
- **Αντιπροσωπεία αποτελούμενη από υψηλόβαθμους αξιωματούχους του πολεμικού ναυτικού των ΗΠΑ βρέθηκε στις 10-12 Δεκεμβρίου στη Ρωσία για την διενέργεια συνομιλιών με Ρώσους αξιωματούχους αναφορικά με την πρόληψη ατυχημάτων στη θάλασσα και τη γενικότερη ανάπτυξη της διμερούς συνεργασίας σε συναφείς τομείς, σύμφωνα με ανακοίνωση του ρωσικού πολεμικού ναυτικού**. Οι δύο πλευρές ανανεώνουν κάθε τρία χρόνια τη σχετική συμφωνία για πρόληψη των ατυχημάτων στη θάλασσα που είχε υπογραφεί για πρώτη φορά το 1972 ανάμεσα στις ΗΠΑ και την ΕΣΣΔ. Η ρωσική πλευρά έχει, επίσης, προτείνει την υιοθέτηση παρόμοιας συμφωνίας, η οποία θα αφορά την πρόληψη ατυχημάτων στον υποθαλάσσιο χώρο και θα στοχεύει στην προστασία των υποβρυχίων.
- **Η Ουκρανία βρίσκεται κοντά στη σύναψη συμφωνίας ύψους 2,4 δις δολαρίων με το Ιράκ για πώληση στο τελευταίο στρατιωτικού εξοπλισμού κάθε είδους, σύμφωνα με δημοσιεύματα του ρωσικού τύπου** στις 10 Δεκεμβρίου. Σε περίπτωση που το συγκεκριμένο deal γίνει πραγματικότητα,

θα αποτελεί το μεγαλύτερο συμβόλαιο εξαγωγής όπλων στην ιστορία της Ουκρανίας και θα την εκτοξεύσει στην 4^η με 5^η θέση των μεγαλύτερων εξαγωγέων όπλων διεθνώς, από την 14^η στην οποία βρίσκεται σήμερα. Τέλος, σύμφωνα με εκτιμήσεις αναλυτών η συγκεκριμένη συμφωνία προωθείται ενεργά από την Ουάσινγκτον και, εφόσον πραγματοποιηθεί, θα προκαλέσει την έντονη αντίδραση της Μόσχας, η οποία επεδίωκε την εξασφάλιση της αγοράς του Ιράκ για τις ρωσικές αμυντικές βιομηχανίες.

- Την **προσπάθεια εκσυγχρονισμού της ρωσικής αμυντικής βιομηχανίας** ανακοίνωσε στις 8 Δεκεμβρίου ο Ρώσος πρωθυπουργός, Vladimir Putin. Συγκεκριμένα, τόνισε την ανάγκη του ρωσικού στρατού να εξοπλιστεί με την τελευταία οπλική τεχνολογία, κυρίως σε τανκς και θωρακισμένα οχήματα, τα οποία αποτελούν το «σώμα» του ρωσικού στρατού.

Οικονομία

- Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Jeffrey Franks, η **Ρουμανία κατέληξε σε συμφωνία με τον Οργανισμό, την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Παγκόσμια Τράπεζα για ένα δάνειο περίπου 20 δισεκατομμυρίων ευρώ**, το οποίο θα λάβει μέσα σε δυο χρόνια. Πιο συγκεκριμένα, 12,9 δισεκατομμύρια ευρώ θα προέλθουν από το ΔΝΤ, 5 δισεκατομμύρια ευρώ από την ΕΕ, 1 με 1,5 δισεκατομμύριο από την Παγκόσμια Τράπεζα και τα υπόλοιπα από διάφορους χρηματοδότες, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανοικοδόμησης και Ανάπτυξης (BERD). Σημειώνεται ότι η Ρουμανία είναι η τρίτη χώρα μέλος της ΕΕ μετά την Ουγγαρία και τη Λεττονία που έχει καταφύγει σε ένα τέτοιο σχέδιο διάσωσης.
- Σύμφωνα με δηλώσεις του υφυπουργού των οικονομικών της Ρωσίας, **Dmitry Pankin, η χώρα θα χορηγήσει δάνειο 200 εκατ. δολαρίων στη Σερβία** στις αρχές του 2010 «ώστε να απαλυνθεί το δημοσιονομικό της έλλειμμα». Πρόσθεσε, επιπλέον, ότι η σερβική πλευρά ζήτησε να καθυστερήσει η εκταμίευση του δανείου έως τις αρχές του 2010, «επειδή μέχρι την πρωτοχρονιά δεν θα είχαν ισχύσει οι κατάλληλες διαδικασίες» για την είσπραξη αυτού του ποσού, όπως η επικύρωση της σχετικής διακρατικής συμφωνίας από σερβικής πλευράς.
- Την **έκτακτη χορήγηση δανείου 2 δις δολαρίων ζήτησε η ουκρανική κυβέρνηση από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο**, υπογραμμίζοντας την αναγκαιότητα αυτών των κεφαλαίων ώστε να ανταποκριθεί στις εξωτερικές της υποχρεώσεις αλλά και να πληρώσει μισθούς και συντάξεις. Υπενθυμίζεται ότι η χώρα έχει ήδη υπογράψει συμφωνία για τη λήψη δανείου ύψους 16,4 δις δολαρίων και το ΔΝΤ της έχει χορηγήσει 11 δις δολάρια, τονίζοντας ότι το υπόλοιπο ποσό θα καταβληθεί εφόσον προωθηθούν μεταρρυθμίσεις. Ωστόσο το Κίεβο τονίζει ότι το δάνειο δεν μπορεί να περιμένει.

- **Ο προϋπολογισμός της Λευκορωσίας για το 2010 κατατέθηκε στις 7 Δεκέμβρη στη βουλή της χώρας προς ψήφιση.** Σύμφωνα με τις προβλέψεις, τα κρατικά έσοδα θα ανέλθουν σε 20 δις δολάρια και το έλλειμμα θα αποτελέσει το 1.5% του ΑΕΠ της χώρας. Επιπλέον, το ΑΕΠ θα σημειώσει αύξηση κατά 12% σε σχέση με το τρέχον έτος ενώ προβλέφθηκε και αύξηση κατά 14% για τις κοινωνικές δαπάνες καθώς και 15% αύξηση στις συντάξεις και τα επιδόματα. Πάντως, αξίζει να σημειωθεί, πως ο προϋπολογισμός είναι εξαιρετικά αισιόδοξος, αφού η Λευκορωσία έχει πληγεί σοβαρά από τη διεθνή οικονομική κρίση και μέχρι στιγμής έχει ζητήσει τη χείρα βοήθειας των διεθνών οικονομικών οργανισμών αλλά και της Ρωσίας.

- **Η Sberbank, η μεγαλύτερη κρατική τράπεζα της Ρωσίας, ανακοίνωσε στις 7 Δεκεμβρίου πως το καθαρό κέρδος της κατά τους μήνες Ιανουάριο-Σεπτέμβριο του τρέχοντος έτος σημείωσε πτώση κατά 88% σε σχέση με το 2008.** Η ραγδαία αυτή μείωση των κερδών της Sberbank οφείλεται κυρίως στην αναστολή της αποπληρωμής των δανείων, λόγω της δυσκολίας που αντιμετωπίζουν τα ρωσικά νοικοκυριά.

- **Κρατικό βοήθημα ύψους 395.4 εκατομμυρίων δολαρίων θα χορηγηθεί στη ρωσική αυτοκινητοβιομηχανία AvtoVaz,** σύμφωνα με απόφαση του πρωθυπουργού Vladimir Putin. Η εν λόγω αυτοκινητοβιομηχανία επλήγη σοβαρά από την οικονομική κρίση, με αποτέλεσμα την υπερβολική διόγκωση των χρεών της.

Ενέργεια

- **Η ρουμανική εταιρία Oil Services Group Co (GSP – μέλος του ομίλου Upretrom) θα αναλάβει τις εργασίες συναρμολόγησης του υποθαλάσσιου αγωγού για τη μεταφορά ρωσικού φυσικού αερίου στη Μαύρη Θάλασσα.** Σύμφωνα με το γενικό διευθυντή της GPS, το συμβόλαιο, αξίας άνω των 250 εκ. δολαρίων, κατακυρώθηκε στην εταιρία, έπειτα από την ολοκλήρωση του διεθνούς διαγωνισμού που προκήρυξε η ρωσική εταιρία Stroygazmontaj, θυγατρική του ρωσικού ενεργειακού «κολοσσού» Gazprom. Η εταιρία έχει προθεσμία μέχρι τον Ιούνιο του 2010 να ολοκληρώσει τις εργασίες κατασκευής του έργου.

- **Η ρωσική πετρελαϊκή LUKOIL και η νορβηγική Statoil είναι οι εταιρείες που ύστερα από διαγωνισμό θα αναλάβουν την διαχείριση του πετρελαϊκών κοιτασμάτων στην ιρανική περιοχή Δυτική Κουρνά-2.** Οι δύο εταιρείες που αποδείχθηκαν οι πιο ανταγωνιστικές κατέχουν το 63,75 % και το 11,25 % των μετοχών αντίστοιχα ενώ ιρακινή κρατική εταιρεία που θα συμπληρώσει την κοινοπραξία θα διατηρεί το 25%.

- **Τη 40^η επέτειο μεταφοράς αποθεμάτων φυσικού αερίου από τη Ρωσία στην Ιταλία γιόρτασαν στις 11 Δεκεμβρίου στη Βενετία η ρωσική**

Gazprom και η ιταλική ENI. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης της Gazprom χαιρέτησε την εκδήλωση τονίζοντας: «σήμερα γιορτάζουμε την 40^η επέτειο της υπογραφής της συμφωνίας για τη μακροχρόνια προμήθεια φυσικού αερίου στην Ιταλία, η οποία έγινε ορόσημο στην σύγχρονη ιστορία της Ευρώπης. Κατά την περίοδο αυτή, η Gazprom και η Eni, ως στρατηγικοί εταίροι, εδραίωσαν πρωτοφανή εταιρική σχέση, η οποία βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και σε αποδοτικές εμπορικές αποφάσεις». Από ιταλικής πλευράς, ο Paolo Scaroni δήλωσε: «οι σχέσεις μεταξύ της Eni και η Gazprom σημειώνουν 40 χρόνια ιστορία επιτυχούς συνεργασίας. Από τις πρώτες διμερές ενεργειακές συμφωνίες, ποτέ δεν έχουν ανασταλεί οι σχέσεις μας με τη Ρωσία. Καθ' όλη την περίοδο η Gazprom δεν παρέλειψε να εκπληρώσει τις εμπορικές υποχρεώσεις της».

- **Σε διαβεβαιώσεις για την αποφυγή νέας ενεργειακής κρίσης με τη Ρωσία προέβη η ουκρανική Naftogaz την Τετάρτη 9 Δεκεμβρίου.** Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την εταιρεία, «δεν υπάρχουν οικονομικές συνθήκες που θα μπορούσαν να αποτρέψουν την επόμενη πληρωμή για το εισαγόμενο φυσικό αέριο».
- **«Χωρίς θετικά συμπεράσματα για την εγγύηση της προστασίας του περιβάλλοντος ο αγωγός δεν πρόκειται να γίνει πραγματικότητα»**, υποστήριξε με άκρως διπλωματικό τρόπο ο Βούλγαρος υπουργός Οικονομίας, Ενέργειας και Τουρισμού, Traycho Traykon, αναφερόμενος έμμεσα στον αγωγό Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη τη Παρασκευή 11 Δεκεμβρίου. Στα πλαίσια της 13ης συνεδρίασης της διακυβερνητικής επιτροπής Βουλγαρίας-Ρωσίας που πραγματοποιήθηκε στη Σόφια, ο Traykon έθεσε τον κατευνασμό των περιβαλλοντικών ανησυχιών ως «conditio sine qua non» προκειμένου να ολοκληρωθεί το έργο.

Περιβάλλον

- **Αγώνας δρόμου πραγματοποιείται ώστε να μην υπάρξει καμία εκροή επικίνδυνων χημικών ρύπων στην ατμόσφαιρα από την έκρηξη εργοστασίου πετρελαιοχημικών στην πόλη Angarsk της ανατολικής Σιβηρίας, ιδιοκτησίας του ρωσικού κρατικού κολοσσού Rosneft.** Σύμφωνα με τους ειδικούς αξιωματούχους για περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών έχει αποσοβηθεί ο κίνδυνος εκπομπής στο περιβάλλον επικίνδυνων ρύπων από την έκρηξη σε ένα από τα μεγαλύτερα πετρελαιοχημικά εργοστάσια της ανατολικής Σιβηρίας. Από την έκρηξη προκλήθηκε ο θάνατος ενός εργαζομένου του εργοστασίου και η κατάρρευση ενός στεγιάστρου 120 τ.μ. χωρίς ακόμα τα αίτια της να έχουν διευκρινιστεί πλήρως.
- **Από τους λιγότερα ευαισθητοποιημένους περιβαλλοντικά ως προς την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής λαούς της Ευρώπης παρουσιάζονται οι Ρώσοι, σύμφωνα με παγκόσμια έρευνα της GlobeScan για λογαριασμό του BBC.** Μόνο το 46% των Ρώσων θεωρούν την κλιματική αλλαγή σοβαρό πρόβλημα, ένα από τα μικρότερα ποσοστά

σε σχέση με άλλους ευρωπαϊκούς λαούς, οι οποίοι προβληματίζονται έντονα από το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής, όπως οι Βρετανοί (59%), οι Γερμανοί (61%), οι Γάλλοι (65%), οι Ιταλοί (68%), οι Ισπανοί (77%) και οι Τούρκοι (81%). Σε αυτήν την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μεταξύ Ιουνίου και Οκτωβρίου του τρέχοντος έτους με την συμμετοχή 24.000 ανθρώπων από 23 χώρες, πρώτοι στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση ήρθαν οι Βραζιλιάνοι (86%), με έναν μέσο όρο 64%. Οι Ρώσοι πολίτες υστερούν ταυτόχρονα και ως προς και την ανάγκη λήψης άμεσων δράσεων από την κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αφού μόνο το 54% αυτών θεωρεί επιβεβλημένη την ανάληψη τέτοιων μέτρων ακόμα και αν η κλιματική αλλαγή βλάψει τη ρωσική οικονομία, έναντι του 61% του μέσου όρου των ερωτηθέντων. Αν και μόνο το 7% των Ρώσων ερωτηθέντων επιθυμούν η ρωσική κυβέρνηση να εναντιωθεί σε οποιαδήποτε συμφωνία προκύψει από την Συνδιάσκεψη της Κοπεγχάγης, εντούτοις μόνο το 36% αυτών επιθυμεί η χώρα να παίξει ηγετικό ρόλο στην Συνδιάσκεψη οριοθετώντας αυστηρούς κανόνες όσον αφορά στη μείωση των εκπομπών, καθώς ένα αντίστοιχο ποσοστό (δηλ. 36%) θεωρεί ότι η χώρα πρέπει να προσανατολιστεί στην λογική πιο ήπιων και λιγότερο φιλόδοξων προσεγγίσεων, στηρίζοντας μια πιο προοδευτική προσαρμογή και δράση στον τομέα της κλιματικής αλλαγής.

- **Η μεγιστοποίηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και η εξοικονόμηση ενέργειας είναι,** σύμφωνα με τον αναπληρωτή διευθυντή του τμήματος για τη ρύθμιση των φόρων, την αναδιαμόρφωση των υποδομών και την ενεργειακή αποδοτικότητα του ρωσικού υπουργείου Οικονομικής Ανάπτυξης, Oleg Pruzhnikov, **το κλειδί για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.** Στις δηλώσεις του Ρώσου αξιωματούχου στις αρχές της εβδομάδας τονίστηκε ακόμα ότι η ανάπτυξη νέων καθαρότερων ενεργειακών τεχνολογιών καθώς και η δημιουργία νέων ή η μεταρρύθμιση των ενεργειακών οργανωτικών μέτρων που θα μειώνουν και θα εξοικονομούν ενέργεια (κυρίως στον τομέα των κατοικιών και των κοινωφελών υπηρεσιών, όπου μπορεί να επιτευχθεί εξοικονόμηση ενέργειας ακόμα και 30%), είναι λίγα μόνο από τα μέτρα που η Ρωσία μπορεί να λάβει για τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.
- **Τη διαβεβαίωση ότι δεν υπάρχει περιβαλλοντικό ζήτημα κατά την διαρροή ραδιενέργειας που έλαβε χώρα τη 10^η Δεκεμβρίου 2009 στο ρωσικό ναυπηγείο του Zvezdochka στο Severodvinsk οι υπεύθυνοι.** Η διαρροή δύο κυβικών μέτρων υγρών ραδιενεργών απόβλητων έλαβε χώρα κατά την αποθήκευση τους διαμέσου ενός ειδικού αγωγού που ενώνει τους χώρους αποθήκευσης του εν λόγω ναυπηγείου, του μεγαλύτερου της χώρας για την επισκευή και διάλυση πυρηνικών υποβρυχίων, με ικανότητα να αποδομεί μέχρι και 4 τέτοια υποβρύχια το χρόνο. Αν και ακόμα τα αίτια της διαρροής ερευνώνται, ο κίνδυνος έχει αποσοβηθεί και τα επίπεδα ραδιενέργειας είναι κανονικά και αυτό γιατί το όλο σύστημα είναι εγκατεστημένο εντός ενός ειδικού τούνελ που αποτρέπει την διαρροή ραδιενέργειας στο περιβάλλον.

- **Ανώτατο στέλεχος του πετρελαϊκού κολοσσού της LUKoil προειδοποίησε στις 8 Δεκεμβρίου ότι η χώρα θα πέσει σε σοβαρή εμπορική εξαγωγική δυσμένεια στον τομέα του φυσικού αερίου αν υπογράψει κάποιο δεσμευτικό κείμενο στην Κοπεγχάγη.** Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον αντιπρόεδρο του μεγαλύτερου ιδιωτικού ρωσικού κολοσσού παραγωγού πετρελαιοειδών, η ενδεχόμενη υπογραφή μιας δεσμευτικής συμφωνίας στην Κοπεγχάγη είναι μια παγκόσμια απάτη. Στο βαθμό που η κατανάλωση φυσικού αερίου στην Ευρώπη έχει πέσει θεαματικά, η LUKoil έχει στρέψει το ενδιαφέρον της στην εκτέλεση μόνο των πιο αποδοτικών οικονομικά σχεδίων της, ενώ θα ματαιώσει τις λιγότερο παραγωγικές επενδύσεις της. Στα συμπεράσματα αυτά, οι ιθύνοντες της LUKoil οδηγήθηκαν κυρίως μετά τα πορίσματα του κορυφαίου οικονομικού αναλυτή της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας (International Energy Agency), Fatih Birol, ο οποίος προέβλεψε ότι η υπογραφή μιας δεσμευτικής συμφωνίας για τη μετα-Κιότο εποχή θα οδηγήσει σε πτώση των ρωσικών εξαγωγών φυσικού αερίου κατά 180 δις κυβικά μέτρα μέχρι το 2020, ενώ η μη υπογραφή αντίστοιχου διεθνούς κειμένου θα εκτοξεύσει τις ρωσικές εξαγωγές που θα φτάνουν τα 240 δις κυβικά μέτρα κάθε χρόνο και αυτό γιατί σύμφωνα με μετρήσεις αναμένεται η παγκόσμια κατανάλωση φυσικού αερίου να αυξηθεί μόνο κατά 37% μέχρι το 2020 αν υπογραφεί μια νέα συμφωνία στην Κοπεγχάγη, ενώ κατά 65% αν δεν υπογραφεί.

- **Video που δημιουργήθηκε από Ρώσους και Κινέζους επιστήμονες και προβλήθηκε την 9^η Δεκεμβρίου στο πλαίσιο της Συνόδου της Κοπεγχάγης προειδοποιεί για τον κίνδυνο πλημμυρών που αντιμετωπίζει η Ρωσία λόγω κλιματικής αλλαγής.** Στο συγκεκριμένο σποτάκι ο Ρώσος γεωγράφος Dr. Nikolai Zharvin τονίζει ότι η δυτική Ευρώπη και η Ρωσία (καθώς και η Βόρεια Αμερική) θα κλιθούν να αντιμετωπίσουν άμεσα το ενδεχόμενο καταστροφικών πλημμυρών από την αύξηση της στάθμης της θάλασσας λόγω της κλιματικής αλλαγής. Όσον αφορά στη Ρωσία, οι βορειοδυτικές περιοχές της είναι οι πιο εκτεθειμένες, ενώ άμεσος κίνδυνος υπάρχει για τις πόλεις του Kaliningrad και της Αγίας Πετρούπολης. Το ίδιο video, βέβαια, περιέχει και την δήλωση του Ρώσου ειδικού Mikhail Rukin, ο οποίος τονίζει ότι οι κλιματικές αλλαγές και διαφοροποιήσεις που βιώνουμε είναι αποτέλεσμα του φυσιολογικού κύκλου μιας κλιματικής ιστορίας εκατομμυρίων ετών και όχι το αποτέλεσμα των επιβλαβών πράξεων της ανθρωπότητας.

- **Την ίδια στιγμή που το Κρεμλίνο επιβεβαιώνει την παρουσία του Ρώσου προέδρου Dmitry Medvedev μεταξύ 17-18 Δεκεμβρίου στην Διάσκεψη της Κοπεγχάγης, ο επικεφαλής του ρωσικού Υπουργείου Εξωτερικών για θέματα περιβάλλοντος Oleg Shamanov τονίζει την ύπαρξη σημαντικών διαφορών και διαφωνιών στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων στην Κοπεγχάγη κυρίως μεταξύ των θέσεων αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών. Με τις αναπτυσσόμενες χώρες να καλούν τις αναπτυγμένες για δραστική μείωση των εκπομπών τους, ενώ αποφεύγουν να δεσμευτούν αποφασιστικά για την μείωση των εκπομπών των αναπτυσσόμενων χωρών, ο Shamanov τονίζει ήδη από τις**

10 Δεκεμβρίου ότι η Ρωσία προσανατολίζεται στην αναζήτηση μιας «κοινής και παγκόσμιας δεσμευτικής συμφωνίας» που θα περιλαμβάνει όλα τα θέματα της κλιματικής αλλαγής και θα εφαρμοστεί σε όλα τα κράτη της διεθνούς κοινότητας, συμπεριλαμβανομένου των μεγαλύτερων παραγωγών αερίων του θερμοκηπίου, όπως είναι οι ΗΠΑ, η Ινδία, η Κίνα και η Βραζιλία. Εδώ πρέπει να επισημανθεί ότι ο Ρώσος πρόεδρος ήδη από τον προηγούμενο Νοέμβριο στην Στοκχόλμη έχει δηλώσει την πρόθεση της χώρας του να μειώσει κατά 25% τις εκπομπές της σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 μέχρι το 2020, αναθεωρώντας τις προηγούμενες εκτιμήσεις που μιλούσαν για περικοπές εκπομπών της τάξης του 10-15%. Πάντως, την ίδια μέρα με τις δηλώσεις Shamanov, υπήρξε και η πολύ σημαντική δήλωση του επιτελάρχη της ρωσικής προεδρίας Arkady Dvorkovich, ο οποίος προέβλεψε ότι το κείμενο που θα παραχθεί από την Σύνοδο της Κοπεγχάγης θα έχει την μορφή ενός οδικού χάρτη και όχι μιας δεσμευτικής συμφωνίας, αφήνοντας για το μέλλον την υιοθέτηση ενός δεσμευτικού κειμένου.